

Prieinamiausio •miesto apdovanojimai 2015

Geriausios praktikos darant ES
miestus prieinamesnius pavyzdžiai

*Draugiška
Europa*

**„Europe Direct“ – tai paslauga, padésianti Jums rasti atsakymus
į klausimus apie Europos Sąjungą.**

Informacija nemokamai teikiama telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami
(nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu
arba viešbučio telefonu).

Daugiau informacijos apie Europos Sąjungą galite rasti internete, svetainėje <http://europa.eu>.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2015 m.

ISBN 978-92-79-46143-9

doi:10.2767/855800

© Europos Sąjunga, 2015 m.

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Atspausdinta Jungtinėje Karalystėje

SPAUDINTA POPIERIUJE, PERDIRBTAME NENAUDOJANT CHLORO (PFC)

Turinys

Pratarmė	2
Prieinamiausio miesto apdovanojimai 2015 – Ižanga	3
Buosas, Švedija – laimėtojas.....	4
Helsinkis, Suomija – antroji vieta	7
Liubliana, Slovėnija – trečioji vieta.....	10
Arona, Ispanija – specialus paminėjimas už viešąją infrastruktūrą ir paslaugas.....	13
Liuksemburgo miestas, Liuksemburgas – specialus paminėjimas už viešąją infrastruktūrą ir paslaugas.....	15
Logronjas, Ispanija – specialus paminėjimas už apstatytą aplinką ir viešąsias erdves	17
Budapeštas, Vengrija – specialus paminėjimas už transportą ir infrastruktūrą	19
Dalyvavimas 2016 metų prieinamiausio miesto apdovanojimų konkurse	21

Pratarmė

Būdamą Komisijos narę, atsakingą už asmenų su negalia teises, džiaugiuosi dideliu prieinamumu, kurį pademonstravo miestai, dalyvaujantys 5-tuosiuose jau gerai žinomuose prieinamiausio miesto apdovanojimuose.

Komisija siekia užtikrinti lygias galimybes asmenims su negalia.

Prieinamumo politika atlieka svarbų vaidmenį šalinant barjerus, su kuriais žmonės su negalia vis dar susiduria kasdieniame gyvenime. Norėčiau pasveikinti visus Prieinamiausio miesto apdovanojimuose 2015 dalyvavusius ES miestus už tai, kad demonstruoja, kaip gyvenimo galimybes padaryti prieinamesnes visiems.

Šių metų miestai laimėtojai išsiskiria savo aiškiu pasiryžimu paversti prieinamumą nuolatine ir nesvarstyta miesto planavimo ir plėtros dalimi.

Visų 2015 metų apdovanojimuose dalyvavusių ES miestų pasiūlytų iniciatyvų įvairovė bei kokybė ir akivaizdus siekis užtikrinti prieinamumą man padarė didžiulį įspūdį.

Šioje brošiūroje pateikiamas bendras vaizdas, kaip kiekvienas miestas rimtai pažvelgė į prieinamumą ir bendradarbiavo su negalia turinčiais bei vyresniais žmonėmis, kad rastų būdų patenkinti poreikius bei atverti galimybes lygiaverčiam ir nepriklausomam gyvenimui.

Šiltai sveikinu visus šioje brošiūroje minimus miestus ir raginu miestus visoje Europoje semtis idėjų bei įkvėpimo iš jų pasiekimų, kad padėtų kartu sukurti Europą be barjerų.

Marianne Thyssen

Komisijos narė, atsakinga už užimtumą, socialinius reikalus, įgūdžius ir darbo jėgos judumą

Prieinamiausio miesto apdovanojimai 2015

Ižanga

Prieinamiausio miesto apdovanojimų projektas buvo pradėtas 2010 metais, siekiant skatinti prieinamumą miestų aplinkoje didėjančiai Europos vyresnių bei negalią turinčių žmonių populiacijai.

Nuo tada konkurse dalyvauja miestai iš visos Europos, rimtai nusiteikę pagerinti prieinamumą savo gyventojams ir lankytojams.

Prieinamumas tiek Europos Komisijai, tiek visoms valstybėms narėms yra prioritetinė sritis. Konkurso projektas padeda išskirti novatoriško mąstymo ir geriausios praktikos pavyzdžius, kurie gali įkvėpti kitus miestus, galbūt susiduriančius su panašiomis problemomis.

Šiais metais laimėję ir specialiai paminėti miestai iš visos Europos pasižymi įvairiomis kultūrinėmis, topografinėmis ir klimato sąlygomis, lemiančiomis prieinamumo vystymą.

Kiekvienas iš jų priėmė iššūkį ir sugalvojo novatoriškų bei tvarių būdų savo neįgalių bei vyresnių gyventojų lygybei ir nepriklausomumui pasiekti.

Burosas, Švedija

Nugalėtojas

Burosas, 2015 metų prieinamiausio miesto apdovanojimų nugalėtojas, yra istorinis miestas, turintis 107 000 gyventojų. Tai antrasis pagal dydį miestas Vakarų Švedijoje, garsėjantis ilga prekybos istorija apskritai ir tekstilės bei mados industrija konkrečiai.

„Prieinamas visiems“

Vienas iš pagrindinių veiksnių, dėl kurių Burosas tapo nugalėtoju, yra aiškus ir ilgalaikis politinis įsipareigojimas, kurį miestas apibūdino sąvoka „Burosas, prieinamas visiems“.

Po ja slypintis tikslas yra užtikrinti, kad miesto aplinka nediskriminuotų jokių jo gyventojų. Šiam tikslui pasiekti buvo paskirta tiek finansinių, tiek žmogiškųjų išteklių. Miestas taip pat visais klausimais glaudžiai bendradarbiauja su Buroso neįgaliųjų patariamąja taryba.

Prieinamumo standartų taikymas ir gerinimas

Burosas įsteigė prieinamumo duomenų bazę, kurioje išvardyti visi viešieji pastatai, atitinkantys prieinamumo standartus. Be to, buvo patikrintos ir suklasifikuotos parduotuvės, restoranai, odontologijos klinikos ir kitos privačios įstaigos. Taip pat, jei reikėjo, joms buvo pateiktos rekomendacijos prieinamumui pagerinti.

Kad privatūs verslai mieste būtų paskatinti pagerinti prieinamumą, buvo surengtas prieinamumo konkursas.

Taip pat apstatytai aplinkai Burosas taiko griežtesnius prieinamumo standartus nei to reikalauja teisinės normos. Jis teikia subsidijas privačių namų prieinamumui didinti, kad žmonės su negalia turėtų lygias galimybes gyventi nepriklausomai.

Savivaldybė ir privačios bendrovės galvoja apie prieinamumą visame mieste. Viešuosiuose pastatuose tiek viduje, tiek lauke įrengtos kelio nuorodos, taip pat pateikiama informacija Brailio raštu. Per pastaruosius 10 metų įvyko dideli pokyčiai.

Ulf Willberg

Viešasis transportas be barjerų

Viešasis transportas Burose neįgaliesiems ir vyresnio amžiaus žmonėms yra nemokamas. Be to, teikiamos specialios pervežimo paslaugos, kuriomis galima naudotis neribotą kiekį kartų.

Visi miesto autobusai ir autobusų stotelės pritaikyti judėjimo negalią ar regos sutrikimų turintiems žmonėms. Pėsčiųjų perėjos šiuo metu rengiamos taip, kad būtų lygios, turėtų įspėjamuosius garso signalus ir lytimašias žyminas.

Technologijų naudojimas

Burosas prisirišė ITS įsipareigojimą padaryti miesto aplinką prieinamą visiems miestiečiams, nepaisant jų įgalumo ar amžiaus.

Prieinamumo duomenų bazė gali būti lengvai skaitoma arba klausoma jos garso versija, o miesto tinklalapis bei naujienlaiškiai taip pat yra pritaikyti ir prijungiami prie telefono linijos tiems, kuriems reikia pagalbos.

Projektas, kurio metu buvo įrengtos skaitmeninės spynos be raktų 3 500 butų ir 1 500–2 000 lauko durų, užtikrino didesnę asmeninę apsaugą daugeliui vyresnių žmonių. Dar viena projekto dalis yra lengvesnės prieigos prie priežiūros paslaugų, pavyzdžiui, atsakomųjų pagalbos skambučių, užtikrinimas.

Standartų laikymasis

Viešosios infrastruktūros ir paslaugų prieinamumą valdo miesto samdomas prieinamumo strategas ir prieinamumo konsultantas. Jie glaudžiai bendradarbiauja su savivaldybės neįgaliųjų patariamąja taryba bei vyresniems žmonėms atstovaujančiomis organizacijomis, kad užtikrintų, jog pasiekiami bei išlaikomi prieinamumo standartai, ir kad koordinuotų veiklą dėl prieinamumo visose miesto gyvenimo srityse.

Ši veikla apima ir informacijos apie prieinamumą teikimą neįgaliųjų organizacijoms, architektams, statybos bendrovėms, privatiems verslams ir visiems kitiems, kuriems jos reikia.

Manau, kad Burosas suteikia žmonėms galimybes judėti. Šaligatviais naudotis lengva, o galimybė mums, vyresniems nei 65-erių, autobusais važinėti nemokamai yra fantastiška. Į autobusus lengva įlipti ir iš jų išlipti.

Alf Svanberg

Bendradarbiavimas: prieinamumo pagrindas

Tvarumas ir rezultatų nenutrūkstamumas užtikrinami miestui glaudžiai bendradarbiaujant su vyresnių ir neįgalių žmonių patariamosiomis tarybomis.

Toks bendradarbiavimu pagrįstas metodas yra miesto darbotvarkės dėl prieinamumo ir prioritetų nustatymo pagrindas. Kiekvienas savivaldybės departamentas turi kontaktinį asmenį, atsakingą už prieinamumo klausimus.

Visų miestiečių gerovė

Žmonių su negalia gerovė miestui taip pat svarbi, todėl įrengti prieinami sporto klubai vyresniems žmonėms, prieinamos čiuožyklos, žaidimų aikštelės ir daug kitos infrastruktūros.

Keletas gamtos draustinių taip pat tapo pasiekiami, kad visi galėtų gėrėtis kraštovaizdžiu vienodai.

Vežimėliu naudojuosi daugiau nei 14 metų. Per tą laiką Burose mačiau didelius prieinamumo gatvėse pokyčius (buvo pašalinti aukšti šaligatvių borteliai). Plaukimo įstaigos ir gamtos vietovės taip pat tapo pasiekiamos, o tai man reiškia laisvesnį ir savarankiškesnį gyvenimą.

Christian Hedin

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į
Petri Pitkänen petri.pitkanen@boras.se

Helsinkis, Suomija

Antroji vieta

Istorinis Helsinkio miestas, Suomijos sostinė, įkurtas 1530 metais. Dabar jis yra maždaug 1,4 milijono gyventojų turinčio urbanistinio regiono centras.

Antrosios vietos laimėjimas 2015 metų prieinamiausio miesto apdovanojimuose yra daugelio metų sunkaus darbo ir įsipareigojimo tapti prieinamu rezultatas. Helsinkio sisteminis požiūris į prieinamumo planavimą ir vykdymą yra ypač įspūdingas.

Kai sumažinami fiziniai barjerai, galima įveikti ir psichologinius barjerus. Tai padeda žmonėms tvarkytis kasdieniame gyvenime.

Timo Lehtonen

Dėl itin atšiaurių žiemų Helsinkyje reikėjo ieškoti sudėtingesnių prieinamumo sprendimų, kurie gali atlaikyti šaltį ir sniegą.

Prieinamumo planavimas

Helsinkio miesto prieinamumo planas sudarytas 2005 metais. Jis yra šiandienos prieinamumo strategijų ir politikos kertinis akmuo. Tikslas yra įtraukti prieinamumo klausimus į visus ateities planus ir plėtrą kaip neatskiriamą ir neginčijamą plėtros proceso dalį.

Planu visi miesto departamentai ir institucijos įpareigojami įtraukti prieinamumo įgyvendinimą visoje savo veikloje.

Plane nurodyti du prieinamumo lygiai: specialusis ir pagrindinis. Specialusis lygis taikomas miesto centrui, pėsčiųjų infrastruktūrai ir viešajam transportui. Pagrindinis lygis, kuriame vykdoma gera praktika, bet neįtraukiamos tokios funkcijos, kaip gatvių šildymas ir lytimoji kelio danga, taikomas visur kitur.

Helsinkis samdo nuolatinį prieinamumo atstovą, kuris glaudžiai bendradarbiauja su prieinamumo patariamąja taryba, vadovaujama miesto vicemero.

Helsinkyje elektriniu vežimėliu besinaudojantys asmenys, tokie kaip aš, gali lengvai naudotis metro. Liftais ir peronais naudotis paprasta, taip pat galima naudotis autobusais.

Šaunu, kad daugelis bibliotekų ir muziejų, taip pat naujasis muzikos centras yra pritaikyti asmenims su negalia. Helsinkio neįgaliųjų taryba buvo įtraukta į planavimo procesą ir neįgalieji lankytojai turėjo balsą jau planavimo etape. Mes galime konsultuotis su architektais ir kitais asmenimis, kurie projektavo namą; mano nuomone, tai būtina.

Pirkko Mahlamäki

Keliavimas po miestą

Viešasis transportas Helsinkyje yra labai gerai prieinamas, nes 100 proc. metropoliteno ir 99 proc. autobusų jau atitinka prieigos standartus. Šiuo metu vykdomi darbai, kad standartus atitiktų ir traukiniai bei tramvajai.

Informacija apie prieinamumą

Miesto tinklalapis „Helsinki for All“ atitinka visus prieinamumo standartus. Jame pateikiama informacija įvairiomis temomis.

Internete suteikiamas paslaugų žemėlapis leidžia gyventojams sužinoti apie miesto biurų bei paslaugų prieinamumą. 2012 metais paslaugų žemėlapiu naudojosi daugiau nei 300 000 vartotojų per mėnesį. Laukiama atsiliepimų iš vartotojų, kad būtų dar labiau pagerintas miesto prieinamumas.

Prieinamumo užduotys

2010 metais projektu „Helsinki for All“ buvo nustatyti maršrutai ir miesto zonos (įskaitant gatves bei atviras erdves), kuriuose reikėjo įgyvendinti pagrindinio arba specialiojo lygio prieinamumą. Toks

kruopštus ir sisteminis prieinamumo gerinimo visame mieste užduočių nustatymas reiškia, kad nustatyti prieinamumo tikslai yra neatsiejama planavimo, statymo ir priežiūros darbų, kuriuos vykdo skirtingi miesto administraciniai skyriai, dalis.

2004 metais Helsinkis ir daugelis kitų miestų nustatė praktines rekomendacijas (SuRaKu), kurios dabar yra Helsinkio miesto prieinamumo plano pagrindas. Rekomendacijose nurodyti kriterijai, pagal kuriuos vertinamas lauko vietovių prieinamumas, ir instrukcijų kortelės, paaiškinančios, kaip juos taikyti.

Šio visapusiško prieinamumo gerinimo proceso metu ypatingas dėmesys buvo skiriamas žaidimų aikštelėms su visiems prieinama žaidimų įranga bei baldais. Kiti šiuo metu vykdomi projektai skirti bibliotekos ir ligoninės prieinamumui gerinti.

Pavyzdys iš prieinamumo simbolių banko, kuriuo galima nemokamai naudotis miesto tinklalapyje.

Žemėlapių sudarymo įrankių kūrimas

Miestas sukūrė prieinamumo lygius leidžiančius įvertinti įrankius, tarp jų – rekomendacijas, kokių veiksmų reikia imtis. Šie įrankiai kartu su atitinkamo personalo mokymais padėjo Helsinkio rajonams atlikti savo apklausas ir įvertinti prieinamumo poreikius bei gerinimo prioritetus.

Prieinamumo klausimas keliamas kiekviename administracijos skyriuje kaip įprasto darbo dalis. Pavyzdžiui, svarstomas prieinamas maršrutas, elektroninė informacija ar prieinama paslauga.

Atsivėrė naujų galimybių regos sutrikimų turintiems žmonėms, nes buvo sukurti garsiniai žemėlapiai. Su garsiniais žemėlapiais galime savarankiškai judėti pastatuose ir aplink juos.

Timo Lehtonen

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į
Pirjo Tujula Pirjo.Tujula@hel.fi

Liubliana, Slovėnija

Trečioji
vieta

Liubliana, Slovėnijos sostinė, turinti daugiau nei 280 000 gyventojų, sugebėjo išsaugoti savo turtingą istorinį palikimą. Tai miestas, kuriame driekiasi didžiulės žaliosios erdvės, apimančios beveik tris ketvirtadalius miesto teritorijos.

Trečiosios vietos laimėjimas konkurse atspindi stiprų ir daug metų trunkantį Liublianos pasiryžimą tiek politiniu, tiek vykdomuoju lygiu pašalinti kliūtis ir pagerinti prieinamumą visose gyvenimo srityse.

Myliu Liublianą. Vertinant tai, kokia prieinama ji yra, galima sakyti, kad ir ji mane myli! Norėdamas nuvykti į miesto centrą, naudojuosi miesto autobusu. Tada persėdu į „Kavalir“ elektromobilį, kuris mane nuveža prie funikulieriaus, kylančio iki pilies. Mėgstu klajoti Liublianos gatvėmis ir esu patenkintas, kad naudodamasis vežimėliu galiu tai daryti.

Nino Batagelj

Miesto centras be barjerų

Į miesto centrą nuo 2007 metų draudžiama įvažiuoti motorizuotoms transporto priemonėms. Kad jis taptų dar prieinamesnis, buvo įrengti nuolydžiai ties perėjomis ir lytimieji takai. Užpildyti ir tarpai tarp granitinių grindinio akmenų.

Visiems, ypač neįgaliems ir vyresniems žmonėms, siūloma nemokamai naudotis elektromobiliais.

Nuotrauka: Nik Rovar

Nuotrauka: Nik Rovar

Pilį, vieną lankomiausių turistinių vietų tiek Liubianoje, tiek visoje Slovėnijoje, galima pasiekti funikulieriumi ir turistiniu traukinuku su rampa.

Regos sutrikimų turintiems žmonėms taip pat siūlomas lytimasis pilies modelis.

Į upę plaukiojančius laivus vežimėliais besinaudojantys asmenys gali patekti per Mésininko tiltą miesto centre.

Turistiniame Liubianos tinklalapyje suteikiama informacija apie prieinamą turizmo infrastruktūrą. Turizmo informacijos biurai taip pat prieinami, juose siūlomos ekskursijos žmonėms su judėjimo negalia.

Nuotrauka: Dunja Wedam

Per pastaruosius metus Liubliana tapo moderniu miestu, patenkinančiu asmenų su negalia judėjimo poreikius. Kadangi esu aklas, galiu pasakyti, kad garsiniai išpėjamieji signalai ir garsiniai pranešimai autobuse tapo beveik nepakeičiami.

Luj Šprohar

Prieigos prie transporto gerinimas

2012 metų prienamiausio miesto konkurse Liubliana buvo specialiai paminėta dėl darbo siekiant padaryti transporto priemones ir infrastruktūrą priemas. Nuo tada įvyko sisteminė pažanga dar prienamesnio viešojo transporto tinklo link.

Autobusų vairuotojams reguliariai vykdomi seminarai apie neįgalių bei vyresnių keleivių poreikių tenkinimą. Mokymai apie neįgalumą autobusų vairuotojams privalomi.

Žmonėms su negalia siūlomos pervežimo paslaugos pagal pareikalavimą. 2014 metais Liubliana pristatė specialias tapatybės korteles, kuriomis žmonės gali pasinaudoti, kai jiems reikia pagalbos. Keliauti po miestą neįgalūs gyventojai ir juos lydintys asmenys gali nemokamai.

Neįgalių ir vyresnių žmonių klausymasis

Liublianoje užtikrinama, kad visi susirinkimai vyktų priemamose vietose. Kiekvieną mėnesį per atvirų durų dienas meras išklauso žmonių pasiūlymus dėl gerinimo darbų.

Vyresni ir neįgalūs asmenys tiesiogiai dalyvauja kuriant miesto politiką per mero patariamuosius organus, kurie teikia pasiūlymus dėl prieigos gerinimo prioritetų tiek miesto valdžios institucijoms, tiek privataus sektoriaus paslaugų teikėjams (įskaitant restoranus, barus ir viešbučius).

Reguliariai ruošiami ir vykdomi veiksmai dėl prienamumo gerinimo tiek neįgaliems, tiek vyresniems žmonėms planai su aiškiai nustatytais terminais ir konkrečiais tikslais.

Prienamumas internete

Kasdien atnaujinamas Liublianos miesto tinklalapis atitinka prienamumo reikalavimus. Taip pat yra specialių tinklalapių vyresniems ir neįgaliems asmenims. Pastariesiems siūloma duomenų bazė apie 240 viešųjų miesto pastatų prienamumą.

Visoje Liublianoje ir visų 17 miesto rajonų patalpose yra el. taškų, kuriuose galima nemokamai naudotis kompiuteriais su internetu. Aštuoni iš jų pasiekiami asmenims vežimėliuose.

Nuo 2010 metų Liublianos mieste siūlomi nemokami IT kursai vyresniems žmonėms, iki 2014 metų juose jau dalyvavo beveik 11 000 vyresnių žmonių.

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į Alenką Žagar alenska.zagar@ljubljana.si

Arona, Ispanija

Specialus paminėjimas

už viešąją infrastruktūrą ir paslaugas

Arona yra miestas pietinėje Tenerifės dalyje, Kanarų salose. Joje gyvena šiek tiek daugiau nei 86 000 nuolatinių gyventojų.

Nuo XX a. 7-tojo dešimtmečio tai yra viena pagrindinių turistų su negalia atostogų kryptų, o specialus paminėjimas už viešąją infrastruktūrą ir paslaugas suteikiamas ypač vertinant šio miesto išskirtinį darbą prieinamo turizmo srityje.

Prieinamumo tikslai turizmo srityje

Aronos įsipareigojimą plėtoti prieinamą turizmą sudaro trys pagrindinės užduotys. Pirmoji yra suteikti žinių ir supratimą visiems, kurie saloje teikia turizmo ir kitas paslaugas. Antroji yra surasti tinkamus techninius sprendimus prieinamumo problemoms, o trečioji – tiek socialiniu, tiek politiniu lygiu užtikrinti strateginį požiūrį planuojant būsimą plėtrą ir užtikrinant, kad nebūtų daroma klaidų.

Pagrindiniai Aronos nustatyti prioritetai yra sukurti galimybes visiems mėgautis turizmo įspūdžiais, skatinti integraciją bei asmeninę nepriklausomybę ir paraginti turizmo paslaugų teikėjus būti jautrius ir žinoti, kaip geriausiai patenkinti vyresnių bei neįgalių turistų poreikius.

Playa de Las Vistas yra vienas geriausiai prieinamų paplūdimių pasaulyje, kur galima kiekvieną metų dieną nemokamai maudytis jūroje. Gelbėtojų komanda nuveža iki jūros vandens krėslu. Taip pat galiu degintis su šeima, nes paplūdimyje yra labai didelių skėčių nuo saulės ir hamakų.

Emily Smith (turistė iš Didžiosios Britanijos)

Prieinamumo planas

Be daugelio svečiams su negalia pritaikytų viešbučių 2003 metais sudarytu prieinamumo planu siekiama pagerinti Playa de Las Vistas paplūdimio, vieno prieinamiausių Ispanijos paplūdimių, pasiekiamumą.

Viena iš iniciatyvų yra nutiesti septynių kilometrų ilgio prieinamą pakrantės alėją. Prieinamos paslaugos turizmo srityje yra banginių stebėjimo ekskursijos ir kiti užsiėmimai, pritaikyti asmenims su fiziniais, klausos ar regos sutrikimais.

Savo sėkmę plėtojant prieinamą turizmą Arona aiškina visapusišku planavimu ir sisteminiu neįgalių asmenų dalyvavimu nustatant prioritetus ir konsultuojantis dėl sprendimų.

Prieinama informacija

Aronos turizmo biurui, žinoma, yra prieinami. Turistams siūlomi Brailio rašto bei lytimieji žemėlapiai, pritaikyti skaitmeniniai informaciniai punktai ir vertimas į ženklų kalbą.

Vadovą „Arona without Barriers“ („Arona be barjerų“) galima gauti trimis kalbomis daugelyje vietų. Jame suteikiama informacija ir reklaminė medžiaga apie prieinamumą vietovėje.

Aronoje taip pat teikiama informacija apie neįgalumą ir rengiami mokymai savivaldybės darbuotojams ir verslo bei turizmo specialistams, kuriuose suteikiama informacija apie teisinius reikalavimus ir geriausią praktiką tenkinant vyresnių bei neįgalių žmonių poreikius.

Keliavimas po vietovę

Neįgaliems turistams siūlomas transportas yra 13 pritaikytų taksi automobilių, kurie pirmenybę teikia neįgaliems asmenims.

„
Jos pramogų ir parduotuvių rajonai pritaikyti visiems. Avenida de las Americas, taip pat žinoma kaip Auksinė mylia, yra alėja, kurioje įrengti šeši riboto judėjimo asmenims pritaikyti prekybos centrai: kavinės, restoranai, parduotuvės, kuriuos mėgsta visi turistai.

Emily Smith
 (turistė iš Didžiosios Britanijos)

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į Noemi Díaz Delgado noemid@arona.org

Liuksemburgo miestas, Liuksemburgas

**Specialus
paminėjimas**

*už viešąją infrastruktūrą
ir paslaugas*

Liuksemburgo miestas įkurtas 963 metais. Jis pastatytas uolėtoje vietovėje. Dėl to ir dėl siaurų gatvelių prieinamumas tampa tikru iššūkiu. Mieste gyvena šiek tiek daugiau nei 105 000 gyventojų.

Liuksemburgas specialiai paminėtas dėl viešosios infrastruktūros ir paslaugų. Vertinimo komisiją ypač sužavėjo pastangos padaryti rinkimų procesą prieinamą visiems gyventojams.

Liuksemburgo tikslas yra sukurti miestą, kuriame kiekvienas galėtų gyventi patogiai.

Integracija ir specialieji poreikiai

Įtraukti neįgaliuosius ir vyresnius žmones į sprendimų priėmimo procesą Liuksemburgui yra tiek politinis, tiek strateginis prioritetas.

2012 metais įkurtas integracijos ir specialiųjų poreikių departamentas, kurio tikslas yra pagerinti prieigą prie viešosios infrastruktūros ir paslaugų. Žmonės su negalia įtraukiami į visas miesto prieigos iniciatyvas per bendrąją komisiją.

Taip pat kasmet vykdoma įvairi veikla siekiant pabrėžti integracijos poreikį ir paskatinti suprasti žmonių poreikius. Pavyzdžiui, rengiamos supratimo didinimo savaitės, kurių metu per debatus, parodas ir sporto bei meno renginius pabrėžiami prieinamumo klausimai.

Visame mieste intensyviai vykdoma neįgalių žmonių, įskaitant žmones su mokymosi sutrikimais, įdarbinimo politika. Šiuo metu tik šiek tiek mažiau nei 5 proc. bedarbių mieste turi, kaip miestas apibūdina, „specialiųjų poreikių“.

Liuksemburgo savivaldybė deda daug pastangų, kad miestas taptų prieinamas visiems. Dėl politinių sprendimų ir departamentų bendradarbiavimo tai tampa įmanoma. Būdamas bendrosios komisijos darbo grupės nare galiu pasidalyti savo žiniomis bei patirtimi ir taip aktyviai dalyvauti šiame procese.

Tessy Wies

Barjerų šalinimas

Visi nauji statiniai Liuksemburge statomi laikantis prieinamumo standartų, o senesni pastatai bei infrastruktūra yra palaipsniui atnaujinami.

Darbai vykdomi vadovaujantis aiškiais nurodymais, kuriuos pateikė ADAPTH, patariamasis organas statinių klausimais, skatinantis visapusišką projektavimą. ADAPTH konsultacijos statybų metu reikia siekiant užtikrinti, kad randami geriausi prieigos sprendimai.

Prieiga prie balsavimo punktų

Vienas iš pagrindinių Liuksemburgo miesto plėtros uždavinių yra užtikrinti, kad prieinami visi balsavimo punktai.

Vykdomos tokios iniciatyvos, kaip nemokamas „rinkimų autobusas“, atvežantis neįgalius bei vyresnius žmones į rinkimų punktus, galimybė balsuoti sėdint, papildomos automobilių stovėjimo vietos rinkimų punktuose neįgaliems asmenims, rampos, įrengtos neįgaliesiems nepritaikytuose rinkimų punktuose, ir detalus žemėlapis, nurodantis visų rinkimų punktų vietas bei prieinamumą.

Liuksemburgo miestas pakėlė „gyvenimą be barjerų“ į aukštesnį lygį, kai per paskutinius įstatymų leidžiamosios valdžios rinkimus suorganizavo lengvai prieinamas balsavimo kabinas visiems miestiečiams. Dėl jų pastangų galėjau pasinaudoti savo teise balsuoti ir išreikšti save kaip laisvas pilietis.

Motiani Kumar

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į Madeleine Kayser makayser@vdl.lu

Logronjas, Ispanija

Specialus
paminėjimas

už apstatytą aplinką ir viešąsias erdves

Logronjo mieste visada kur nors gerinamas prieinamumas.
Kelerius metus matome, kad miestas nuolat gerina
prieinamumą.

Juan José Rodríguez

Logronjas įsikūręs Ispanijos Riochos regiono, garsėjančio vyndaryste, centre. Jo gyventojų skaičius siekia 153 000. Miesto charakterį apibrėžia istorinis miesto centras su senovės įtvirtinimais.

Logronjas specialiai paminėtas dėl savo prieigos iniciatyvų statinių ir viešųjų erdvių kategorijoje.

Integruotas prieinamumo planas

Logronjas prieinamumo klausimus sprendžia nuo 1995 metų, kai buvo pradėta išsami prieigos barjerų analizė. Taip buvo sudarytas pirmasis integruotas prieinamumo planas, kuris dabar nuolat atnaujinamas.

Dabartinio plano prioritetai yra šie: rampos perėjose, lytimoji kelio danga, kliūtis sudarančių gatvės baldų perkėlimas nuo pėsčiųjų takų ir garsiniai įspėjamieji signalai visose miesto pėsčiųjų perėjose.

Buvo sudarytas interaktyvus gatvių žemėlapis, kuriame nurodytos pritaikytos automobilių stovėjimo aikštelės, viešojo transporto stotelės ir prieinami maršrutai visame mieste.

Kiti ambicingi tikslai yra visiškas viso Logronjo viešojo transporto pritaikymas ir gatvių, aikščių bei parkų rekonstrukcija, kad jie taptų prieinamesni.

Visuotiniai įstatai dėl prieinamumo

2015 metais įsigalioja visuotiniai savivaldybės įstatai dėl prieinamumo. Jais bus nustatyti minimalūs prieinamumo reikalavimai ir kai kurie būtini bei privalomi kriterijai.

Nuo 2015 metų spalio bus sukurta nuolatinė darbo vieta savivaldybės prieinamumo inspektoriui, prižiūresiančiam ir skatinsiančiam visas prieinamumo iniciatyvas visame mieste.

Neįgalių ir vyresnių asmenų dalyvavimas

Visų prieinamumo darbų Logronjo mieste priežastis yra stiprus siekis, kad neįgalūs ir vyresni žmonės aktyviai dalyvautų visuose politikos kūrimo bei įgyvendinimo etapuose.

Be techninio komiteto, atsakingo už integruoto miesto prieinamumo plano įgyvendinimą, įsteigta daug kitų komitetų bei komisijų, padedančių nustatyti prioritetus ir suderinti strategijas.

Nuo 2012 m. taip pat veikia miesto neįgaliųjų komitetas, užtikrinantis, kad neįgaliems bei vyresniems asmenims gerai atstovaujama visuose atitinkamuose patariamuosiuose organuose ir kituose institucijose.

Informacijos skleidimas

Logronjas yra vienas iš „Miestų už prieinamumą tinklo“ narių įkūrėjų ir šiuo metu yra Ispanijos išmaniųjų miestų tinklo viceprezidentas.

Šiuos ir kitus ryšius (pavyzdžiui, su panašiais miestais Prancūzijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Jungtinėje Karalystėje) jis išnaudoja prieinamumui visoje Europoje skatinti.

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į **Ángel Sáinz Yangüela** asainz@logro-o.org

Budapeštas, Vengrija

Specialus
paminėjimas

už transportą ir infrastruktūrą

Budapeštas yra Vengrijos sostinė, turinti 1,7 milijono gyventojų. Miestas driekiasi palei abu Dunojaus krantus, o abi jo pusės sujungtos aštuoniais tiltais ir dviem metropoliteno tuneliais.

Budapeštas buvo specialiai paminėtas transporto ir infrastruktūros kategorijoje.

Miesto plėtros koncepcija

Miesto plėtros koncepcija „Budapeštas 2030“ nusako miesto ateities viziją. Nuo 2006 metų vykdomi keli didelio masto rekonstrukcijos projektai, įskaitant reikšmingus kelių ir viešųjų erdvių kokybės gerinimo darbus.

Įgyvendinant šią strategiją didelis dėmesys kreipiamas į socialinę lygybę mieste.

Visi nauji arba rekonstruoti viešieji pastatai turi būti prieinami pagal aiškius reglamentus ir standartus. Taip pat daugėja prieinamų viešųjų tualetų, o informacijos apie jų vietas mieste galima rasti internete.

Integruotas požiūris į transporto prieinamumą

Budapešte 2010 metais įsteigta nauja integruota transporto organizavimo institucija, BKK centras. BKK valdo su transportu susijusias investicijas mieste. Į pirmąjį tvaraus miesto mobilumo projektą įtraukti transporto prieinamumo ateityje planai.

Iki šiol įvykdyti pasiekimai yra visiškai naujosios metropoliteno linijos prieinamumas, tiek riedmenų, tiek stočių, ir prieinami autobusai, kursuojantys 97 proc. maršrutų, nes per pastaruosius ketverius metus buvo investuota į daugiau nei 500 žemagrindžių autobusų. Tiesioginė garsinė informacija pateikiama beveik 300 autobusų stotelių.

Taip pat prieinami visi troleibusai ir dvi populiariausios tramvajų linijos. 2015 metais pradės kursuoti nauji prieinami tramvajai.

Būdama silpnaregė, kuri kasdien viena keliauja po Budapeštą – į darbą, apsipirkti, sportuoti, susitikti su draugais – galiu pasakyti, kad jame yra atlikta daug pagerinimo darbų, kurie palengvina man gyvenimą. Vienas tokių privalumų yra garsiniai pranešimai, nurodantys, koks autobusas ar tramvajus atvyks kitas. Šiuos pranešimus mes, regos sutrikimų turintys žmonės, galime patys suaktyvinti nuotolinio valdymo pultu. Valdžia vis labiau galvoja apie žmones su negalia ir klausia mūsų nuomonės naujų iniciatyvų planavimo etape.

Erszébet Földesi

Siūlomos plukdymo pritaikytais keltais ir upe plaukiojančiais laivais paslaugos, taip pat tiems, kuriems reikia, teikiamos pervežimo išskviečiamu mikroautobusu paslaugos.

Dviejuose pagrindiniuose Budapešto transporto mazguose įrengti prieinami klientų aptarnavimo punktai.

Visoje šioje plėtroje nuo ankstyviausių planavimo etapų iki įgyvendinimo proceso pabaigos dalyvauja žmonės su negalia. Vyresni bei neįgalūs žmonės taip pat teikia atsiliepimus apie naujus plėtros darbus ir projektus. Šie duomenys panaudojami vykdant tolesnius gerinimo darbus ir rengiant būsimus projektus.

Man, besinaudojančiai vežimėliu, labai lengva patekti į metropoliteną. Man nereikia jokios pagalbos. Prieiga daug lengvesnė, nei kada nors anksčiau. Galiu nuvykti į vietas, kurios anksčiau man buvo nepasiekiamos. Ir dabar galiu užsidirbti pragyvenimui kaip visi kiti.

Judit Szekeres

Metropoliteno 4 projektas be barjerų yra daugelio metų diskusijų, kuriose man teko galimybė dalyvauti, rezultatas. Kaip naudotoja esu patenkinta, kad požeminėse perėjose ir peronuose įrengtos lytimosios juostos, kurias lengva aptikti ir kurios padeda orientuotis bei išlikti saugiam. Apšviesta juosta ant perono krašto padeda žmonėms su regos sutrikimais tinkamai atsistoti perone ir parodo, kad atvyksta traukinys.

Erszébet Földesi

Norėdami gauti daugiau informacijos, kreipkitės į
 Dr. Balázs Szeneczey szeneczeyb@budapest.hu arba international@budapest.hu

Dalyvavimas 2016 m. prienamiausio miesto apdovanojimų konkurse

Prienamiausio miesto konkursą organizuoja Europos Komisija kartu su Europos neįgaliųjų forumu. Konkursu miestai raginami pasidalyti savo patirtimi ir pagerinti prienamumą visiems.

Ar norėtumėte, kad Jūsų miesto projektai būtų pristatomi kitoje prienamiausio miesto apdovanojimų brošiūroje? Ar norite pasidalyti savo patirtimi ir veikla su kitais miestais?

Dalyvaukite Prienamiausio miesto apdovanojimuose 2016!

Šeštasis apdovanojimų konkursas prasidės 2015 metų pavasarį (data dar nepatvirtinta).

Paraiškas galima teikti jas užpildant ir išsiunčiant elektronine forma iki nustatyto galutinio termino.

Išsamesnės informacijos rasite adresu <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141&langId=lt>

Dalyvavimas prienamiausio miesto apdovanojimų konkurse yra ne tik galimybė būti pripažintam, bet ir unikali proga peržvelgti esamą situaciją jūsų mieste vidinio audito ir pažangos išmatavimo tikslais.

Atsakymas į klausimus paraiškos formoje yra puikus būdas išanalizuoti savo prienamumo politiką ir nustatyti jos privalumus bei trūkumus.

Kas gali teikti paraišką?

Pareiškėjas turi būti daugiau nei 50 000 gyventojų turinčio vienos iš ES valstybių narių miesto savivaldybė. Valstybėse narėse, kuriose yra mažiau nei du tiek gyventojų turintys miestai, taip pat gali dalyvauti urbanizuotos vietovės, kurias sudaro du ar daugiau miestelių, jei jų bendra populiacija yra didesnė nei 50 000.

Kadangi prienamiausio miesto konkurso negali laimėti tas pats miestas dvejus metus iš eilės, 2015 metais nugalėjęs miestas 2016 metais dalyvauti nekviečiamas.

Visi kiti miestai, įskaitant antrosios bei trečiosios vietų laimėtojus ir specialiai paminėtus miestus, raginami dalyvauti vėl.

Siekiant padėti pasiruošti dalyvavimui konkurse, pateikiamas nurodymų pranešimas ir dalyvavimo taisyklės, kuriuos visomis oficialiomis ES kalbomis rasite prienamiausio miesto apdovanojimų konkurso tinklalapyje: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lt&catId=88&eventsId=1023&further-Events=yes>

Atrankos procesas

Vertinimo komisijos apsvaustys priemones, kurių imtasi ir kurių planuojama imtis šiose srityse:

- apstatyta aplinka ir viešosios erdvės;
- transportas ir susijusi infrastruktūra;
- informacija ir ryšiai, įskaitant naujas technologijas (IRT);
- viešoji infrastruktūra ir paslaugos.

Vertinimo komisijos įvertins paraiškas, atsižvelgdamos į šiuos **penkis kriterijus**:

1. Veiksmų mastas
2. Atsakomybės prisiėmimas ir įsipareigojimo lygis
3. Poveikis
4. Rezultatų kokybė ir tvarumas
5. Žmonių su negalia ir atitinkamų partnerių dalyvavimas

Atrankos procesas dalijamas į du etapus: išankstinė atranka nacionaliniu lygiu ir galutinė atranka Europos lygiu.

Nacionalinės vertinimo komisijos kiekvienoje šalyje pagal Europos Komisijos vertinimo kriterijus išrenka daugiausiai tris miestus iš nacionalinių pareiškėjų.

Šie nacionaliniai kandidatai dalyvauja antrame konkurso etape ir yra vertinami **Europos vertinimo komisijos**.

2016 m. prienamiausio miesto apdovanojimų konkurso nugalėtojas bus paskelbtas 2015 metų gruodžio 3 d. Apdovanojimų ceremonija vyksta kasmetinės Europos žmonių su negalia dienos konferencijos Briuselyje metu.

Prienamiausio miesto•apdovanojimų konkurso sekretoriatas

Prienamiausio miesto apdovanojimų konkurso sekretoriatas gali padėti pasiruošti. Jei jums reikia papildomos informacijos, kreipkitės el. pašto adresu secretariat@accesscityaward.eu

Trys prizai
Prieinamiausio miesto apdovanojimai 2015

KAIP ĮSIGYTI EUROPOS SĄJUNGOS LEIDINIŲ

Nemokamų leidinių galite įsigyti:

- vieną egzempliorių:
svetainėje EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- daugiau negu vieną egzempliorių / plakataž / žemėlapi:
Europos Sąjungos atstovybėse (http://ec.europa.eu/represent_lt.htm);
ES nepriklausančių šalių delegacijose (http://eeas.europa.eu/delegations/index_lt.htm);
susisiekę su tarnyba Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_lt.htm) arba
paskambinę numeriu 00 800 6 7 8 9 10 11 (nemokamai visoje ES (*)).

(*) Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesť, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

Parduodamų leidinių galite įsigyti:

- svetainėje EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

